

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47.61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Liubljana, torek 16. maja 1944

Preis - Cena L 0'80

Zvišanje plač nameščencem

Pokrajinska zveza delodajalcev je poslala Združenju trgovcev naslednji dopis (št. 1102 z dne 8. maja 1944):

Na osnovi osebnega razgovora našega tajnika s pristojnimi organi Vrhovnega komisarja v Trstu, dajemo včlanjenim Združenjem in Odseku za Obrtništvo naslednje obvestilo, ki naj ga sporoče delodajalcem:

Pristojni organi Vrhovnega komisarja na operacijskem področju »Jadransko Primorje« (Urad za delo) v Trstu so sporazumni z vsebino čl. 1. meznega sporazuma za trgovske pomočnike in za komercialne in tehnične nameščence z dne 11. marca 1944 in zato lahko delodajalci izplačajo v navedenem členu predvidena zvišanja plač.

Mezdní sporazum

o zvišanju mezd delojemalcem, zaposlenih v strokah in podjetjih, kjer delovni pogoji niso urejeni s kolektivnimi pogodbami in ki je sedaj postal veljaven,

je »Trgovski list« že objavil v svoji 29. številki z dne 7. aprila 1944.

Zvišanje kmetijske proizvodnje na Spodnjem Štajerskem

Od leta 1941. se je posrečilo prav znatno zvišati agrarno proizvodnjo na Sp. Štajerskem. Donos zemlje se je pri ozimni zvišal za dva stota na ha, donos letne pšenice in koruze pa za 1 stot, krompirja pa celo za 20—25 stotov. Lastna proizvodnja krušnega žita se je mogla povečati od 22 na 53 odstotkov, lastna preskrba s krompirjem pa se je zvišala na 87 odstotkov.

Da so se mogli doseči ti uspehi, je bilo razdeljenih 7500 vagonov semen in umetnih gnojil, 22.700 strojev in večjega orodja, med temi 2200 plugov, 3500 žetvenih strojev itd. Ustanovili sta se 102 podeželski strojni zadrugi. Za zboljšanje živinoreje pa se je uvozilo 2000 glav plemenske živine, in sicer bikov, krav, merjasev in svinj.

Zunanja trgovina Srbije

V gospodarskem letu 1942/43 se je srbski izvoz v primeri s prejšnjim letom zvišal za 120 odstotkov. To zvišanje pa gre do dve tretjini samo na račun zvišanih cen. Po vrednosti se je uvoz zvišal za 70%, do tri četrtine samo zaradi dviga cen. Srbija je uvažala zlasti surovine, polfabrikate, ki jih je potrebovala za izgradnjo svojih rudnikov, ter orodje za povečanje kmetijske proizvodnje. Nemčija je bila pri srbskem uvozu udeležena z 59%, pri izvozu pa z 82%. V prvi vrsti je uvažala iz Srbije kmetijske proizvode (pšenico, koruzo, oljnata semena) ter rudarske proizvode (28% vsega uvoza). Italija je uvozila v Srbijo tekstilno blago in kemikalije ter je bila v vsem srbskem izvozu udeležena s 70%, iz Srbije pa je izvozila pšenico, koruzo, oljnata semena in svinec. Njen delež v srbskem izvozu je znašal 13%. Hrvatska je iz Srbije izvozila le malo blaga, več pa je v Srbijo izvozila blaga, in sicer stavbeni in rezan les, cement, vžigalice, strojila, sodo in klor. V vsem srbskem uvozu je bila udeležena z 12 odstotki, v izvozu pa samo s 0.8 odstotka.

Računi in ugotovitve Delavske zveze

Gibanje cen, mezd in zaposlitve je letno poročilo Pokrajinske delavske zveze, iz katerega smo že zadnjič posneli nekatere ugotovitve, ponazorilo s tabelo draginjskih faktorjev, ki kaže, kako je od meseca do meseca naraščal nivo legalnih cen racioniranih življenjskih potrebščin. Od baze 1.00 septembra 1939 je prišlo do 2.86 decembra 1943, po mesecih pa je bil ta razvoj naslednji:

Mesec	1939	1940	1941	1942	1943
januar	1.14	1.58	2.01	2.45	
februar	1.17	1.61	2.05	2.49	
marec	1.20	1.64	2.08	2.53	
april	1.24	1.68	2.11	2.57	
maj	1.28	1.72	2.16	2.60	
junij	1.32	1.76	2.20	2.64	
julij	1.35	1.80	2.24	2.68	
avgust	1.39	1.83	2.27	2.72	
september	1.00	1.43	1.87	2.30	2.75
oktober	1.03	1.47	1.90	2.31	2.79
november	1.07	1.51	1.94	2.38	2.83
december	1.11	1.54	1.98	2.42	2.86

Plačo v lirah od — do	je prejelo (po kupnem ekvivalentu) septembra 1939		je prejelo novembra 1943	
	% nameščencev	% bančnih nameščencev	% industrijskih nameščencev	%
— 778	4.5	5.52	2.70	
778—1120	8.2	17.18	16.22	
1120—1556	13.2	22.28	20.72	
1556—2057	12.2	19.20	21.84	
2057—2446	21.0	16.82	30.08	
2446—2780	7.6	7.35	3.00	
2780—3002	5.2	2.10	1.28	
3002—3336	5.7	1.05	4.16	
3336—3669	2.8	8.30	—	
nad 3669	19.6	—	—	

Pri pregledu delavskih mezd ima poročilo pripombo: Čeprav je treba računati pri rezultatih, zbranih z anketnimi polami, vedno z nekim odstotkom napak in netočnosti, se iz rezultatov more z gotovostjo sklepati, da je življenjski nivo delavcev na Gorenjskem boljši kakor v Ljubljanski pokra-

ji. Razlika je tem večja, čim višje računamo pri preračunavanju tečaj marke.

Ti draginjski faktorji predočujejo razvojno črto naraščanja nivoja legalnih cen, ugotovljeno na osnovi indeksnih računov Delavske zveze. Predvojne cene in mezde se dajo izraziti v lirah s kupno močjo določenega meseca tako, da se pomnože te cene najprej z draginjskim faktorjem tega meseca, ta zmnožek pa z 0.38.

S pomočjo tabele draginjskih faktorjev je Delavska zveza ugotovila, da je bil vreden predvojni dinar na temelju nivoja legalnih cen v novembru 1943 v povprečju 1.12 lire ter da so delavske mezde in nameščenske plače zaostale za predvojnimi. Pri tem so nameščenci še bolj prizadeti ko delavec, kar je razvidno iz naslednjega pregleda:

je prejelo (po kupnem ekvivalentu) septembra 1939		je prejelo novembra 1943	
% nameščencev	% bančnih nameščencev	% industrijskih nameščencev	%
4.5	5.52	2.70	
8.2	17.18	16.22	
13.2	22.28	20.72	
12.2	19.20	21.84	
21.0	16.82	30.08	
7.6	7.35	3.00	
5.2	2.10	1.28	
5.7	1.05	4.16	
2.8	8.30	—	
19.6	—	—	

Iz finančnega poslovanja Delavske zveze

Skupni dohodki Delavske zveze so lani dosegli 1,029.908 lir, prejš-

nje leto pa 918.613 lir, stroški pa 884.053 (prejšnje leto 852.739) lir. Prebitok je bil lani 145.855, prejšnje leto (brez uprave nepremičnin) pa 65.873 lir.

Aktivno premoženje Zveze in oddelkov tvorijo: likvidna sredstva 185.318 lir, terjatve 446.363 lir, inventar 429.482 lir, skupaj 1,061.173 lir. Pasivno premoženje pa tvorijo: dolgovi 739.484 lir in proračunski prebitok 145.855 lir, iz česar sledi, da znaša čisto premoženje zveze 139.879 lir, oddelkov pa 35.953 lir.

Proračun vseh oddelkov Delavske zveze za leto 1943, je bil 507.988 lir in je prišlo od tega na oddelke industrijskih delojemalcev 209.033, na oddelke trgovinskih delojemalcev 107.542, na oddelke bančno-zavarovalnih delojemalcev 33.998, na oddelke kmetijskih delojemalcev 54.639, na gospodarski urad oddelkov pa 102.774 lir.

V okviru skupnega knjigovodstva so imeli lani oddelki Delavske zveze vsak svoj proračun, skupne finančne zadeve pa so se obravnavale po proračunu gospodarskega urada oddelkov. Pri vseh oddelkih so dohodki izravnali stroške, tako da ne izkazujejo proračunskih prebitkov.

Proračunski prebitki aktivnih oddelkov so bili že pred letnim zaključkom uporabljeni za kritje potreb pasivnih oddelkov. Tako sta prispevala oddelke industrijskih delojemalcev 44.514, oddelke trgovinskih delojemalcev pa 25.900 lir za ostala dva pasivna oddelka in za gospodarski urad.

da bolgarske sladkorne tovarne pri izrabi svoje popolne kapacitete ne zadoščajo več naraščajoči domači potrošnji. Nasadi sladkorne repe so se od leta 1939, do lani razširili od 11.780 na 25.000 ha, letos pa bodo obsegali 28.300 ha. Izšle so tudi nove naredbe v pospeševanju pridelovanja ter o razdelitvi pridelka na posamezne sladkorne tovarne.

Turčija je kot najmlajši jugovzhodni producent sladkorja dobila svojo prvo sladkorno tovarno leta 1926, v Anatoliji, pozneje pa se je ustanovilo še nekaj takih obratov, ker so se nasadi sladkorne repe od leta 1939, do lani razširili od 35.000 na blizu 46.000 ha.

V načrtu je ustanovitev štirih novih obratov sladkorne industrije, nekaj starih, manjših obratov pa bodo preuredili za proizvodnjo alkohola.

Romunski obdelovalni načrt

Priloge za spomladansko kmetijsko kampanjo so v Romuniji končane. Največ zemlje bo obdelane s koruzo, namreč 4 milijone hektarjev. S pšenico bo obdelanih 3 milijone ha, z ječmenom 1.2 in z ovsom 700.000 ha. Za riž je določena površina 8 do 10 tisoč hektarjev. Tudi za oljnat in tekstilne rastline je letos določena znatno večja površina ko lani. Na površini 300.000 ha se bodo gojili lan, konoplja in bombaž.

Nakup in prodaja tobaka v Bolgariji

Nedavno je bolgarsko trgovinsko ministrstvo s posebno naredbo uredilo nakupovanje in prodajo tobaka lanskega pridelka. Ta naredba velja predvsem za Kmetijsko zadržno banko in za tvrdke, ki se bavijo z izvozom tobaka. Vsa trgovina s tobakom je pod nadzorstvom direkcije za zunanjo trgovino, pri kateri je bil ustanovljen poseben oddelke za tobak. Ta oddelke vodijo predstavniki kmetijskega in finančnega ministrstva ter zastopniki Kmetijske zadržne banke in pridelovalcev tobaka. To vodstvo določa v sporazumu z ministrstvom za trgovino vse podrobnosti pri nakupu tobaka v posameznih okrajih.

Za nakup tobaka morajo imeti tvrdke dovoljenje od direkcije za zunanjo trgovino, z novo naredbo pa je določeno, da mora imeti vsaka tvrdka 1 milijon levov kapitala, oziroma toliko, da lahko takoj plača najmanj 20% vrednosti tobačnega pridelka, za katerega se je pogodila. Določene so tudi količine, ki jih pooblaščen tvrdke lahko kupijo v deželi. Pri lanskem pridelku je najmanjša količina 30.000 kg, največja pa 800 tisoč kg.

Turški državni proračun

Za proračunsko leto 1944/45, so redni državni izdatki preračunani na 570.402 milijona turških funtov, državni dohodki pa na 570.706 milijonov. Primanjkljaj bo krit z novimi posojili. V proračunskem predlogu, ki ga je sestavila parlamentarna komisija, so izdatki za okrog 20 milijonov večji ko v proračunskem osnutku vlade. Parlamentarna komisija je predlagala 6 milijonov za obnovo od potresa opustošenih krajev, 14 milijonov pa za izredno doklado državnim uslužbencem, ki naj bi se delila v blagu.

Preskrba Jugovzhoda s sladkorjem

Pridelovanje sladkorne repe se je v južnovzhodnih evropskih deželah pozneje udomačilo ko v Srednji Evropi in ker so bile pri tej gospodarski panogi od leta do leta velike razlike, ni bilo mogoče ugotoviti, kako se bo pridelovanje uveljavilo in obneslo. Šele v zadnjih letih se je pri tem vprašanju pokazala pozitivna plat, ki jo »Südost-Echo« označuje takole:

Madžarska je na Jugovzhodu najstarejši producent sladkorja. Ze leta 1842, so v 24 obratih producirali 12.640 metrskih stotov sladkorja. V nekdanji avstro-ogrski monarhiji je bila industrija na Madžarskem in češkem poverjena preskrba vse države s sladkorjem, pozneje v samostojni državi pa je madžarska sladkorna industrija delala tudi za izvoz. V kampanji 1930./1931. je izvozila 132.370 ton sladkorja, zaradi prenizkih cen na svetovnem trgu pa je pozneje svoje proizvodnjo prilagodila domači potrošnji, omejila pa je tudi pridelovanje sladkorne repe. Leta 1939, so obsegali nasadi samo še 47.000 ha, potem pa so se l. 1941. razširili na 80.000, lani pa na okrog 100.000 ha. Zaradi vojnih ovir in težav ta razširitev nasadov sicer še ni v skladu s proizvodnjo sladkorja, vlada pa skrbi, da se pridelovanje sladkorne repe smotno pospešuje ter da se sladkorni

industriji od vsakega pridelka zagotovijo njeni kapaciteti primerne količine surovin.

V Romuniji je začela obratovati prva tovarna sladkorja leta 1866. in do prve svetovne vojne se je ta industrijska panoga tako razvila, da je svoje izdelke že izvažala. Med vojno je bil velik zastoj pri pridelovanju in pri proizvodnji in tudi v letih sedanje vojne so bile v Romuniji v gospodarstvu s sladkorjem velike razlike in spremembe. Leta 1939, so nasadi sladkorne repe obsegali 52.500 ha, l. 1941. so se razširili na 64.620 ha, potem skrčili na 41.300 ha, lani pa spet razširili na 79.000 ha. Proizvodnja sladkorja v teh letih je bila 145.500, 76.500, 60.100, 155.500 ton. Sladkor je bil v Romuniji le nekaj mesecev racioniran, lani v jeseni so obroke odpravili, nedavno pa spet uvedli. Nasadi sladkorne repe so tudi letos povečani in odkupne cene za pridelke so precej zvišane, da bi sladkorne tovarne dobile dovolj surovin za izrabo vse svoje kapacitete.

Srbija je dobila svojo prvo tovarno sladkorja leta 1899, v Beogradu, po prvi svetovni vojni pa so bile srbske sladkorne tovarne, ki tudi prej niso dosegle pomembnejše kapacitete, v zvezi jugoslovanske sladkorne industrije, ki je imela 8 obratov. V današnji Srbiji

so od teh še trije. Nasadi sladkorne repe so obsegali v Srbiji leta 1941, nad 14.300 ha, naslednje leto 13.300 ha, lani pa nad 18.000 ha, proizvodnja sladkorja pa je bila v teh letih 29.330, 13.980 in 20.860 ton, kar zadošča domači potrošnji.

Hrvatska je od nekdanje jugoslovanske sladkorne industrije prevzela tovarno v Osijeku, ki je producirala leta 1939, nad 16.000 ton, naslednje leto pa okrog 15.600 ton ter ne more kriti domače potrošnje, ki jo cenijo na letnih 40.000 ton. Ze konec leta 1941, so napravili načrt za ustanovitev novih obratov sladkorne industrije, a ker tudi prvi obrat po tem načrtu lani še ni mogel obratovati, je tovarna v Osijeku tudi lani predelala ves odkupljeni pridelek sladkorne repe, ki je dal blizu 14.000 ton sladkorja. Zaradi tega mora Hrvatska uvažati znatne količine sladkorja.

Bolgarija ima svojo prvo sladkorno tovarno od leta 1897, v Sofiji, pred prvo svetovno vojno pa so bile ustanovljene še štiri take tovarne. V prvih povojnih letih je Bolgarija sladkor še uvažala v večjih količinah, po letu 1928, pa ga je uvozila samo enkrat (leta 1938.) okrog 3000 ton. V vseh drugih letih pred sedanjo vojno je bila domača proizvodnja zadostna, pred nekaj leti pa se je pokazalo,

Denarništvo in zavarovalstvo

Zlate fantazije

Pod tem naslovom piše »Deutsche Adria-Zeitung«:

V boju Britancev in severnih Amerikancev za izoblikovanje po-vojnega gospodarstva — v kolikor ga določajo Anglo-Amerikanci — so doživeli Britanci nov poraz: washingtonska konferenca za valutno stabilizacijo je soglasno sklenila, da ustanovi mednarodni stabilizacijski fond v višini 8 milijard dolarjev, ki mora sloniti na zlategem standardu. Britanci niso le propadli s svojim naziranjem, da je napačna popolna intronizacija zlata, temveč so morali celo glasovati za njim nasprotno tezo. S tem se je z zavezniške strani storilo vse, kar se je sploh storiti moglo, da se spravi v tok v severno-ameriških kletih vskladiščeno zlato v vrednosti daleč nad 50 milijard mark.

Anglo-Amerikanci si prizadevajo, da izdelajo za celo vrsto gospodarskih in finančnih vprašanj čisto določene teze, ki bi jih uveljavili po svoji zmagi nad avtoritarnimi državami. Nemški tisk se ni dosti bavil z britanskimi predlogi in severno-ameriškim protipredlogi, temveč se je zadovoljil z ugotovitvijo, da bi obnovev zlate veljave pomenila isto ko ustanovitev anglo-ameriške, dejansko pa celo samo enostranske severno-ameriške gospodarske in finančne diktature. V USA so uvodoma omenjeni washingtonski sklep proslavili kot jasno zmago ameriške teze nad britansko. Washingtonski zlati načrt pa pomeni za vstajajoče narode celinske Evrope in vzhodne Azije nov podnet, da prekrižajo načrte svojih nasprotnikov.

Močno povečanje obtoka bankovcev v Angliji

V nekem gospodarskem poročilu iz Londona listu »Dagens Næheter« se poudarja, da je zaradi medznih izplačil ameriškim vojakom v angleških funtih v zadnjih tednih močno narasel obtok bankovcev. V obeh predvelikonočnih tednih se je zvišal obtok za 25,6 milijona funtov proti 10,8 milijona v istih tednih lani. V teh razmerah, pravi dopisnik iz Londona, bo skoraj nemogoče preprečiti nadaljnji dvig-obtoka bankovcev, ki je 9. aprila dosegel že 1119 milijonov funtov.

Nemški delniški indeks (v 1.1924 = 100) je znašal po računih nemškega statističnega urada v aprilu povprečno 158,91.

Dunajska Länderbanka, ki je tesno povezana z Dresdner Bank, je udeležena na Jugovzhodu pri naslednjih bankah: pri Nemški trgovinski in kreditni banki v Bratislavi, pri Hrvatski deželni banki v Zagrebu, pri Jugo-

Stanje hrvatske plačilne bilance

Po poročilu Hrvatske državne banke je bila hrvatska trgovinska bilanca v zadnjih dveh letih pasivna. Vrednost uvoznega presežka se je zvišala od 2702 milijona kun v letu 1942, na 2936 milijonov kun v letu 1943. Istočasno pa se je zvišal aktivni saldo hrvatske plačilne bilance od 542 na 1741 milijonov kun, kar pomeni, da je vrednost hrvatskih storitev inozemstvu ali tako imenovani »nevidni izvoz« narasel od 3154 milijonov kun v letu 1942, na 4225 milijonov kun v letu 1943.

Ti podatki se nanašajo na zadnji dve vojni leti, ko hrvatska proizvodnja ni mogla v nobenem sektorju doseči onega obsega, ki bi omogočil večji izvoz. Nasprotno so se morala včasih uvoziti živila, da se je mogla zagotoviti oskrba prebivalstva. Če je bila kljub temu hrvatska plačilna bilanca aktivna, dokazuje to veliki pomen hrvatskih storitev za inozemstvo. V zvezi s tem je treba pripomniti, da so sedaj nadomestili izseljence, ki so pred vojno pošiljali v domovino velike zneske, delavci, ki delajo v Evropi in ki pošiljajo sedaj svoje prihranke domov. Poleg tega grede zaradi ugodne zemljepisne lege Hrvatske in evropskega sodelovanja številni transporti skozi Hrvatsko. Za železniške in ladijske prevoze prejete vsote učinkujejo prav tako kakor prihranki hrvatskih delavcev v inozemstvu. Končno ima Hrvatska nadalje nekatere industrije, ki predelujejo inozemske surovine in torej izvažajo »mezdno delo«. Končno je verjetno, da so se izvršile tudi nekatere finančne transakcije, ki so enake kapitalnemu izvozu, čeprav te verjetno niso dosegle posebnega obsega.

Vse te storitve in njih posledice, ki nosijo pečat vojne, se bodo v mirnem času nadomestile še z drugimi. Njih pomen je posebno viden, če se prouči tudi splošna struktura hrvatskega gospodarstva.

Predvsem je treba upoštevati, da še več let po vojni ni računati z aktivnim saldrom hrvatskega iz-

banki v Beogradu, pri Bančnem zavodu v Bukarešti in pri Nemški banki za Orient.

Življenjsko zavarovanje se je v Nemčiji po stabilizaciji valute naglo in lepo razvijalo. Leta 1924, je znašala skupna zavarovana vsota 3,1 milijarde mark, leta 1934, 21,4, leta 1939, 35,1 in leta 1942, že 45,8 milijarde mark.

Finančno ministrstvo USA sporoča, da znaša v inozemstvu naloženo ameriško premoženje 12 milijard dolarjev. Od tega je v deželah, zasedenih od osnih sil, investirano 3,7 milijarde dolarjev, dočim pa znaša premoženje osnih sil v USA samo 0,45 milijarde dolarjev. V latinski Ameriki so naložile USA 3,2 milijarde kapitala.

voza živil. Izvoz sadja, vina, jaje, rib in perutnine nikakor ne bo zadostoval, da bi plačal uvoz žita. Hrvatska potrebuje zelo mnogo koruze, ki je glavno živilo v pasivnih krajih. Tudi lesni izvoz ima le malo izgledov, da bi dosegel višjo vsoto, ker bo Hrvatska za obnovo dežele sama potrebovala veliko lesa. Vodilne hrvatske osebnosti so nadalje izjavile, da Hrvatska ne bo več trpela divje sečnje v hrvatskih gozdovih. Pomembna industrija za izvoz sposobnih lesnih izdelkov je sicer v izgradnji, toda premagati bo morala najprej začetne težkoče. To velja zlasti za proizvodnjo celuloze in vse z njo zvezane industrije. Od rud ima Hrvatska po kritju lastne potrebe za izvoz samo železne rude, boksit in cement. Čeprav so te surovine v velikih količinah na razpolago, gre vendar za zelo obsežno blago, ki ne more odločilno vplivati na trgovinsko bilanco. Sedanja hrvatska industrija bo potrebovala še mnogo let iz inozemstva stroje in naprave, da bo kos modernim nalogam. Ravno tako se bodo morali uvažati iz inozemstva traktorji, vozila in razen material, da se bodo mogla izvesti nameravana javna dela.

Zaradi sedanjih gospodarskih

razmer Hrvatska torej ne bo mogla plačati njej potrebne uvozne predmete s svojim izvozom. Zopet se bo morala zateči na nevidne izvoze in jih verjetno še razširiti. Približno ena tretjina vseh Hrvatov živi razkropljena po svetu izven Hrvatske. Tudi če bi bila ta cenitev previsoka, živi vendar v inozemstvu tako veliko Hrvatov, ki bodo pošiljali svoje prihranke v domovino, da bodo s tem bistveno vplivali na hrvatsko plačilno bilanco. Poleg tega nameravajo velikopotezno izpopolniti tujskoprometno industrijo, ki ima v resnici zelo velike razvojne možnosti. Hrvatsko obrežje in njegovo zaledje po svoji lepoti prav nič ne zaostaja za francosko ali italijansko riviero. Pač pa bo treba sezidati hotele in dobre gostilne, da se bo moglo nuditi tujcem potrebno udobje. Tudi dobre avtomobilske ceste se bodo morale napraviti in pristojni uradi so tudi že izjavili, da se bodo te ceste napravile. Izkoriščanje vodnih sil more dati presežek električne sile, ki bi se mogla tudi oddajati v inozemstvo. Če bo hrvatska trgovinska mornarica dosegla zopet svoje predvojno stanje, bo imela Hrvatska tudi od nje zelo lepe dohodke. Na podlagi vseh teh dohodkov more Hrvatska upati, da bo njena plačilna bilanca še v bodoče aktivna in čeprav bi bili za modernizacijo hrvatskega gospodarstva potrebni znatni uvozi iz inozemstva.

Gospodarske vesti

V nemški stavbeni stroki se mora po odloku komisarja za cene strože kalkulirati. Vsa stavbena dela se morajo izvesti, v kolikor je to tehnično mogoče, po sloritveni meri, da se znižajo cene. Dodatki za skupne stroške in dobiček podjetnikov se morajo odmeriti čim nižje. Istočasno se je tudi poenostavila stavbena kalkulacija v tehničnem oziru.

Republikansko-fašistična vlada je ukinita po 25. juliju odrejene omejitve v izplačevanju bančnih dohodkov, ker so se v zadnjem času razmere konsolidirale in so vloge pri denarnih zavodih znatno narasle.

Snia Viscosa, največji italijanski koncern za umetno svilo, izplača za 1. 1943, od vsake nominalne delnice 300 lir 24 lir dividende.

Na seji Badoglijeve vlade je bilo sklenjeno, da se »v sporazumu z zaveznicke 45 odstotkov pričakovane žetve v Južni Italiji vskladišči v javnih žitnih skladiščih, da bo to žito služilo kot rezerva zaveznikom.

Slovaški parlament razpravlja o zakonskem načrtu, po katerem se bodo izvrševale komasacije kmetijskih posestev na državne stroške, da bi se kmetovalci laže odločili za komasacije.

Romunska je dala Bolgarski blagovni kredit 100 milijonov lejev v obliki dobav olja in masti. Bolgarska pa bo plačala to blago z dobavami 260 vagonov bombažnega semena.

Bolgarska vlada je s 1. majem zvišala ceno pšenice od 6,20 na 8,58 leva za kg. Ker je cena pšenice podlaga za nivo cen, je zvišanje pšenične cene tem pomembnejše.

Letošnja turška tobačna žetev bo zaradi povodnji in manjše površine s tobakom zasajene zemlje verjetno za 20 odstotkov manjša ko lani in bo znašala 14 do 25 milijonov kg tobaka.

Uvozne možnosti so se za Svico zvišale. Navzgorne kvote so se po podatkih švicarskega trgovinskega oddelka za 1. polletje 1944, zvišale za živila in za krmila. Skupno bo mogla Svica uvoziti iz čezmorskih dežel 400 tisoč ton blaga.

Španske tovarne za sladkor so sklenile že prve pogodbe o dobavi letošnje sladkorne pese. Letos je cena določena na 340 pezeta za tono in je za 90 do 100 pezeta višja ko lani.

Španska je izgubila v sedanjih vojni 100.000 ton ladijske toneže. V državljanski vojni je izgubila Španija 106 tisoč ton.

USA reprezentativna zbornica je sprejela zakonski načrt, po katerem se zviša najvišja dopustna vsota za zadolžitev države od 210 na 240 milijard dolarjev. Predsednik Roosevelt je zahteval, da se ta vsota zviša na 260 milijard, a je zbornica to zahtevno odklonila.

Zaradi velikega pomanjkanja delovnih sil je napovedal avstralski vojni minister, da bo iz vojske odpuščenih 90.000 mož, od katerih bo zaposlenih 20.000 v avstralski industriji, vsi drugi pa v avstralskem kmetijstvu.

Ameriška nakana cigaretnega monopola

Največja ameriška tobačna trdita American Tobacco in Reynolds Tobacco imata, kakor smo že poročali, pri vedno večji potrošnji cigaret od leta do leta manjše čiste dobičke. Kakor poroča »Süddeutsche Tabakzeitung«, je zdaj največji tobačni koncern American Tobacco v svojem poročilu naglasil, da se v tobačni industriji uporablja vedno več virginskega tobaka in da bo takozvani orientalski tobak prej ko prej zgubil vso veljavo in pomen na svetovnem trgu ter da bi zaradi tega kazalo, po vojni omejiti pridelovanje tobaka v Evropi ter prepustiti svetovni cigaretni monopol ameriški tobačni industriji.

Čisti dobički ameriške tobačne industrije se že dokaj let pri vedno večji potrošnji cigaret, ki se je

lani povečala spet za 8%, znižujejo pač predvsem zaradi slabe razdelitve surovin in zaradi nedostatkov v obratih, gotovo pa je tudi to, da pridelovanje tobaka v Ameriki ni več v skladu z vedno večjo potrošnjo. Da bi ustrezal lanski domači potrošnji in izvozu cigaret, bi se moral pridelek tobaka v USA povečati za 10%. Prevelika razlika med potrošnjo in pridelkom tobaka je tudi v Britaniji. Nekdaj je pridelke britanskega območja kril najmanj 25% potrošnjo, zdaj med vojno pa vedno manj, ker je potrošnja vedno večja in ker so tudi zapreke pri tobačnih transportih iz Afrike.

Na drugi strani pa vidimo, kako se naglo in močno širijo tobačne kulture v deželah južnovzhodne Evrope. Bolgarija je v šestih letih svoj tobačni pridelek potrojila, med izvoznike tobaka pa se je uvrstila tudi Romunija. Orientalski tobak zaradi svoje odlične kakovosti sploh ne more izgubiti svoje veljave, važno pa je tudi to, da se na jugovzhodu Evrope dobro udomačuje virginski tobak. Samo v Bolgariji obsegajo letos novi nasadi virginskega tobaka 12.500 ha.

Poravnajte naročnino!

»MERKUR«

tovarna mila in kemičnih izdelkov

Ljubljana
Stari trg štev. 17
Tel. 39-77

VAN
KAIT

Dr. Th. & G. BOHME
Ljubljana

IGN·VOK
LJUBLJANA
TAVCARJEVA 7 * BLEIWEISOVA 24
NA DROBNO * NA DEBELO

Priporoča se:

A. JANEŠ
delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja

LJUBLJANA • PODMILŠČAKOVA UL. 11

Ivan Pezdir
špecerija — delikatesa — vinarna
Ljubljana - Gradišče